

Endeligt referat

Udsendt 11. marts 2024

Bestyrelsesmøde i Nationalparkbestyrelsen den 20. februar 2024

Mødested: Skærbækcentret, Storegade 46, 6780 Skærbæk

Mødet finder sted fra kl. **14.00 til 16.30.**

Der vil være kaffe, the, vand og lidt sødt.

Deltagere:

Formand	Flemming Just
Varde Kommune	Sandie Eis Ravn
Esbjerg Kommune	Henning Ravn
Fanø Kommune	Mille Renée Larsen
Tønder Kommune	Karen Inger Refslund Andersen Afbud
Danmarks Naturfredningsforening	Inger Jensen Afbud
Friluftsrådet	Birgitte Loeff Schmidt
Dansk Ornitologisk Forening	Boris Schønfelt
Digelagene	Morten Sextus
Danmarks Jægerforbund	Jan Holm
Danmarks Sportsfiskerforbund	Under udpegning
Landbrug & Fødevarer	Esther Hoftijzer
Naturstyrelsen	Peder Bach Thøgersen
Nationalparkrådet	Anne Marie Ludvigsen
Nationalparkrådet	Jens Lorenzen
Nationalparksekretariatet	Peter Saabye Simonsen
Nationalparksekretariatet	Alette Houman Dyhrfeld (Referent)

Bilag udsendt med den endelige dagsorden

Punkter på dagsordenen:

Punkt 1 - Velkomst og godkendelse af dagsorden - Beslutningspunkt (5 min.)

Sagsfremstilling:

Flemming Just byder velkommen og dagsordenen godkendes.

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen godkender dagsordenen.

Referat:

Flemming Just bød velkommen og orienterede om afbud fra Inger Jensen og Karen Refslund Andersen. Han spurgte om bestyrelsen kunne godkende dagsordenen. Det bekræftede bestyrelsen.

Beslutning:

- Dagsordenen blev godkendt.

Punkt 2 – Emner til drøftelse i Nationalparkrådet og tilbagemelding til rådet – Beslutningspunkt (15 min.)

Sagsfremstilling:

Bestyrelsen besluttede på mødet den 4. december, at rådet skal arbejde med følgende emner:

- den kommende plan
- grøn omstilling
- rådets egne forslag til emner de ønsker at arbejde med, såfremt der bliver tid.

På fællesmødet samme dato blev følgende foreslået:

- Ekstern ekspert fortæller om kystvandrådets arbejde og resultater.
- Ekstern ekspert fortælle om offshore anlægs el-kablers mulige påvirkning af naturen under vandet. Drøftelse af behovet for "No-go-zoner" i naturen, altså en lidt udansk tanke om at lukke ned for afgrænsede naturområder.
- Drøftelse af mobilhomes.
- Orientering om snæbel.
- Orientering om PFAS.
- Rådets og bestyrelsens samt andres involvering i Nationalparkplan 2025-2030.
- Involvering i forhold til budgetanvendelsen for kommende perioder.
- Revision af forretningsordenen.
- Indarbejdelse af FN's 17 verdensmål i Nationalpark Vadehavets arbejde.
- Nationalparkens holdning til jagt på naturprojekters arealer.

Bestyrelsen vil på mødet blive bedt om at prioritere de foreslåede emner, som dækker to typer af emner:

- Oplæg og orientering om udvalgte emner med efterfølgende drøftelse/diskussion.
- Emner, som rådet skal tage stilling til og give deres anbefaling til bestyrelsen

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- At bestyrelsen beslutter de emner, som de ønsker, at rådet arbejder med på det førstkommende rådsmøde.
- At bestyrelsen beder rådet om at formulere en holdning / anbefaling på de konkrete emner, som bestyrelsen kan inddrage i eget arbejde.

Referat:

Flemming Just bad rådsformand Jens Lorenzen kommentere på emnerne. Jens Lorenzen opfattede emnerne som en bruttoliste, men forventede, at førstkommende møde vil omhandle planen.

Henning Ravn opfordrede til, at bestyrelsen prioriterede emnerne.

Anne Marie Ludvigsen mente ikke, at bestyrelsen behøver at prioritere orienteringsemnerne. Men bestyrelsen må meget gerne bede rådet rådgive i aktuelle sager og gerne have i tankerne, at rådet dækker både et stort geografisk og videnskæssigt område.

Jens Lorenzen gjorde opmærksom på, at rådet er stort og det vil være svært at komme med en fælles indstilling, men rådet drøfter gerne emner og kommer med input til bestyrelsen.

Flemming Just mente, at der var tale om en principiel beslutning og at bestyrelsen skal vise, at de har brug for rådets kvalificerede input.

Bestyrelsen drøftede emnerne og ville gerne, at rådet drøfter "no go zones", jagt og strategi/plan med mulighed for at tage emner op af egen drift.

Herudover blev emnet med mobilhomes drøftet. Det ville være godt at afdække lovgivning og tendenser på området inden emnet forelægges, eller at afdække det i forbindelse med fremlæggelsen for råd og bestyrelse. Der var blandt andet erfaring at hente hos RUV, som har drøftet emnet, og Tønder Kommune har møde den 22. februar, hvor de vil finde en fælles løsning, eksempelvis ved udlicitering af parkeringspladser. Også de andre Vadehavskommuner kender til problemstillingen.

Peter Thøgersen fortalte, at Kirkeministeriet har nedsat en arbejdsgruppe som skal lave et notat om lovgivning og rammer i forbindelse med mobilhomes.

Der var enighed om, at emnet skulle tages op, når lovgivning og rammer er klarlagt.

Beslutning:

- Bestyrelsen bad om, at rådet drøfter og tilkendegiver deres holdning/anbefaling til følgende emner:
 - "No-go-zoner" i naturen.
 - Nationalparkens holdning til jagt på naturprojekters arealer.
- Bestyrelsen ønsker at rådet bidrager til strategi og Nationalparkplan 2025-2030.
- Bestyrelsen ønsker at mobilhomes drøftes når lovgivning og rammer er klarlagt.

Punkt 3 - Økonomi – Beslutningspunkt (10 min.)

Sagsfremstilling:

Sekretariatet vil orientere om regnskab 2023, som skal godkendes og indsendes til Naturstyrelsen.

Dernæst vil sekretariatet kort orientere om budget 2024 og 2025-2027. Budgettet blev godkendt på økonomimøde i september med små justeringer i december 2023. Årsregnskabet er afsluttet og enkelte ikke forbrugte beløb er flyttet fra 2023 til 2024 som følge af medfører, at budgettet for 2024 er ændret en anelse.

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen godkender regnskab 2023
- at bestyrelsen godkender de let reviderede budgetter for 2024-2027.

Referat:

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at bestyrelsen skulle forholde sig til regnskab 2023 samt budget. Nationalparkernes regnskaber er ved at blive udskilt fra Naturstyrelsens, hvorfor regnskabet desværre ikke havde kunnet gøres færdigt og følgelig kunne bestyrelsen ikke godkende det på mødet.

Regnskabet er, som vi kender det nu, meget lig regnskabet der blev fremlagt i december, dog er der overført flere midler fra 2023 til 2024 på især Velkommen til Nationalpark Vadehavet og natur pga. det våde vejr (svært at få entreprenørmaskiner ud i landskabet) og manglende tilladelser fra bl.a. Kystdirektoratet. Sekretariatet håber at kunne fremlægge det færdige regnskab inden for de næste 2 uger.

Dernæst orienterede Peter Saabye Simonsen om, at budgettet for 2024-2027 er som fremlagt på bestyrelsesmødet i december, dog med enkelte ændringer i 2024, hvor der er overført ikke-forbrugte midler i 2023 til 2024, jf. ovenstående.

Der var efterfølgende en drøftelse af hvor mange frie midler der er i budgettet, muligheden for at spare på nogle poster samt muligheden for indtægter.

Herudover drøftede bestyrelsen kort økonomien i lyset af medarbejdersituationen (flere seniorer, generationsskifte mv.) foruden den netop aftalte overenskomst med en lønstigning på 8,8% til offentligt ansatte. Peter Saabye Simonsen forklarede, at budgettet rummer en lønfremskrivning på 4% p.a., dvs. 8% på 2 år. Med overenskomstens ikrafttræden pr. 1. maj, burde budgettet for løn holde for 2024-2025, men i takt med, at der ikke indeksreguleres på Finanslovsbidraget, så er lønstigningerne reelt en udhuling af de frie midler og projektmidler. Det var bestyrelsen enig i og vil drøfte situationen senere på bestyrelsesmødet i september (økonomimøde).

Bestyrelsen enedes om, at så snart regnskabet er færdigt, sendes det til bestyrelsen på mail, hvor bestyrelsesmedlemmerne bekræfter deres godkendelse via mail.

Beslutning:

- Det endelige regnskab bliver godkendt skriftligt via tilbagemelding på mail, da det ikke var klar til mødet.
- Bestyrelsen godkendte budgetter for 2024-2027

Bilag:

3.1 Regnskab 2023

3.2 Budget 2024-2027

Punkt 4 – Nyt fra sekretariatet – Beslutnings- og orienteringspunkt (30 min.)

Sagsfremstilling:

Der vil under dette punkt være en orientering fra sekretariatet og der vil være mulighed for at spørge ind til ledelsesorienteringen. Den er relativ kort, fordi den dækker en kortere tidsperiode - december og januar, herunder juleperioden – som medfører lidt lavere aktivitet på nogle områder.

Sekretariatet vil desuden kort redegøre for nogle særlige projekter, som er under udvikling eller skal i gang med udvikling. Bestyrelsen skal beslutte om vi skal arbejde videre med aktiviteterne, da de vil række et godt stykke ind i den nye plan-periode og fordi flere af dem tilstræber at flytte os et strategisk skridt videre i retning af større/store projekter:

- Status på Danmarks Nationalparker – et aktiv for folkesundheden, kort intro.
- Status på Data i Naturen og Green Nudging – projekter med NTT Data og mulig strategisk samarbejdsaftale, kort intro.
- Status stort fugleprojekt, kort intro.
- Status på Kom endnu længere ud i Nationalpark Vadehavet – en udvikling af Velkommen til Nationalpark Vadehavet, kort intro.
- Muligt nyt naturprojekt ved Tjæreborg/Darum i samarbejde med Esbjerg Kommune, kort intro.

Herudover bedes bestyrelsen kommentere på og herefter godkende Årsrapport 2023.

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen beslutter om der skal arbejdes videre med projekterne.
- at bestyrelsen godkender Årsrapport 2023.
- at bestyrelsen tager ledelsesorienteringen til efterretning.

Referat:

Ledelsesorientering

Peter Saabye Simonsen spurgte, om der var spørgsmål til ledelsesorienteringen.

Sandie Eis Ravn spurgte om projektet med NTT Data stadig er i proces? Peter Saabye Simonsen bekræftede dette og forklarede, at vi overvejer en flerårig samarbejdsaftale med NTT Data. Sandie Eis Ravn fortalte, at Varde har gode erfaringer med NTT Data og deres systemer og viden samt det systemerne kan bruges til, herunder at de kunne se, at der var en stigning i salget på 8,9 procent stigning i september grundet Wadden Tide.

Anne Marie Ludvigsen orienterede om, at der i ledelsesorienteringen står, at der er indvielse af Højer Mølle den 16. marts. Det er den 23. marts – men 16. marts var i spil.

Årsrapport

Peter Saabye Simonsen spurgte om der var kommentarer til Årsrapporten 2023.

Sandie Eis Ravn bad om, at titlen forperson for kulturudvalget rettes til formand.

Danmarks Nationalparker – et aktiv for folkesundheden

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at Danmarks Nationalparker ikke er specielt kendt i den brede befolkning. Det er vi nødt til at lave om på. Dernæst er det et spørgsmål om hvilke af de store agendaer i samfundet nationalparkerne kan bidrage til med den struktur, økonomi, sammensætning mv. vi nu har? Endelig skal vi have fundet nogle nye måder at skabe medfinansiering på, så vi fortsat kan have et højt aktivitetsniveau. Kort sagt, vi skal se ind i fremtiden og være mere klare på hvad vi vil og kan for at sikre vores overlevelse og (politiske) relevans og i særdeleshed, fordi der nu kommer hele 15 nye nationalparker og måske 2-3 nye nationalparker. Folk kan ikke se forskel på nationalparker, nationalparker og naturparker. Kort sagt er vi nødt til at have en skarpere profil og samtidig sætte os på nogle dagsordner, hvor vi kan bidrage. Her er emnet med "Danmarks Nationalparker – et aktiv for folkesundheden" dukket op som en mulighed hvor der måske ligger nogle potentialer.

Noget af det som flere og flere taler om er at få folk ud i naturen, fordi det tilsyneladende har en gavnlig effekt på sundheden. Vi har bedt virksomheden Norrøn om at tage fat i en række fonde, forsikringsselskaber, forskere, outdoorvirksomheder mv. for at afdække, om de kan se et perspektiv, når man siger Nationalpark Vadehavet / Danmarks Nationalparker og folkesundhed til dem. Den undersøgelse blev igangsat sommeren 2023 med fokus på Nationalpark Vadehavet. Vi har i efteråret inviteret de andre nationalparker med i arbejdet og har holdt et møde og en workshop om emnet. Vi er enige om, at vi sammen skal forsøge at afklare om der er perspektiver i emnet og i positivt fald, hvordan vi kan tage hul på det. Det gør vi med det afsæt, at nationalparkerne er landets største naturattraktioner med flere mio. besøgende og geografisk dækker vi hele landet, vi er organiserede og vant til at skabe netværk og facilitere samarbejdsprocesser på tværs af sektorer, aldersgrænser mv.

Peter Saabye Simonsen gav nogle eksempler på hvad natur og sundhed kan sammen, bl.a. sænker 30 min. i naturen stressniveauet. I naturen kan alle mestre noget og naturen skammer ingen ud. Vi bruger vores instinkter i naturen og vi bevæger os væk fra hjernen og dermed slapper vi af. Kan vi få børn og unge ud i naturen og berige og forlænge folks liv, samtidig med at det forbedrer sundheden?

Sandie Eis Ravn spurgte om vi har talt med DGI og sundhedsfremmeorganisationerne i kommunerne?

Peter Saabye Simonsen forklarede, at vi er i dialog med KL og kommunerne og har DGI på listen. Vi har desuden tidligere drøftet emnet med kommuner og naturvejledere, men der er ikke sket nok i den proces. Derfor skal vi have skaffet nogle midler til projektet som en forudsætning for at komme videre. Selvfølgelig skal det ske i dialog med kommuner og regionen og andre kerneinteressenter, herunder lodsejerne ikke mindst, især Naturstyrelsen og de private lodsejere. Vi skal lave partnerskaber og åbne nationalparkerne, ligesom vi skal arbejde for en rekreativ infrastruktur, kommunikation mv. Indtil videre har vi været i dialog med flere fonde, og de dialoger fortsætter frem til sommerferien, hvor vi gør status og vurderer om og/eller hvordan vi kan/skal videre.

Bestyrelsen drøftede muligheder for samarbejde både lokalt og nationalt og delte positive erfaringer med naturen som et aktiv for folkesundheden. Infrastruktur, code of conduct, naturviden, relationer, social farming, Mit Vadehav m.v. blev omtalt som emner der kunne inddrages.

Bestyrelsen var begejstrede for projektet og ønskede, at der arbejdes videre med det.

Green nudging

NTT Data er en stor japansk IT-virksomhed med +300.000 medarbejdere. De lever af dataintegration, dvs. får forskellige datakilder sammenstillet, så man kan trække mønstre ud af data. Derved får man forskellig brugbar information. I vores tilfælde arbejder vi på en digital assistent, som gæster og lokale kan tale med via mobile devices og f.eks. spørge om hvor man kan se havørne eller andre oplevelser. Derved får vi god viden og information ud til dem der benytter systemet, så de kan få en bedre oplevelse. Samtidig sikrer vi, at vi får dem derhen hvor vi gerne vil have dem. Vi forsøger at lave et system som gæsterne kan "snakke" med og hvor de bliver "nudget" af den digitale assistent, som sikkert bliver en sæl. Konkret laver man en app som taler med to AI-systemer og igen er koblet op med en række datakilder, f.eks. DOF-databasen, trilaterale rapporter, vejrdato osv. NTT ser et potentiale i et samarbejde med nationalparken med et system, som de mener er 7-8 år forud for markedet.

Flemming Just fortalte, at de kom 2 mand fra Japan, heraf en fra den allerøverste ledelse, samt 3 ledere fra Danmark, for at drøfte samarbejde med os. De ser en fremtid i et projekt med Nationalpark Vadehavet. Peter Saabye Simonsen tilføjede, at vi ved, at den befolkningsgruppe vi har mindst fat i er yngre mænd. Måske vi kan få dem til at interessere sig for Vadehavet ved brug af den digitale assistent.

Bestyrelsen fandt projektet interessant og mente, at det kunne være med til vejlede og styre gæsterne i området. En opgave som bliver mere og mere vigtig i takt med, at området forventer en stigning i antallet af gæster og naturbrugere hele året rundt i de kommende år.

Kyst og ynglefugleprojekt

Som tidligere nævnt, arbejder vi for at slå flere af fugleprojekterne, prædation og måske græsning sammen i et større projekt. Der arbejdes i øjeblikket på en projektskitse, som måske kan udmøntes i et Life-projekt.

Kom med – endnu længere ud i Nationalpark Vadehavets natur

For at fortsætte de gode takter vi har etableret i "Velkommen til Nationalpark Vadehavet", har vi lavet en grov skitse til et nyt projekt, som går ud på at få flere ud i naturen på en god måde. Projektet omfatter således naturdannelse på forskellige måder, hvor vi ønsker at få aktiveret gæsterne og beboerne. Projektforslaget tages med ud til møderne med kommunerne. Det vil være fint hvis flere frivillige kan engageres i projektet, og egenfinansiering skal undersøges.

Naturprojekt Tjæreborg/Darum

Esbjerg Kommune har kontaktet os i forbindelse med et naturprojekt i Tjæreborg/Darum. Der skal graves klæg, og i den forbindelse vil man gerne lave et godt naturprojekt med en sø, formidling mv. i området. Det er endnu ikke afklaret hvor det præcise naturområde kommer til at ligge. Det afhænger af hvilke lodsejere der vil være med til en jordfordeling, salg af jord eller at stille jord til rådighed. Samtalerne med lodsejerne går snart i gang.

Jan Holm nævnte, at der snart foreligger en rapport om randzoner og opkøb af lavbundslande mv. som et led i den store satsning på nationalt plan. Han foreslog, at om muligt vil det være godt at tænke generationsskifte ind i dette flerårige projekt, hvor der måske kan komme et 'føl' på projektets nøglemedarbejdere. Det vandt gehør hos bestyrelsen.

Birgitte Loeff Schmidt roste nationalparken for at prøve finde løsninger på hvordan man får gæsterne derhen hvor man ønsker. I Sverige lukker de eksempelvis fjeldstuerne i stedet for at styre gæsterne.

Beslutning:

- Bestyrelsen besluttede at der skal arbejdes videre med de fremlagte projekter.
- Bestyrelsen godkendte Årsrapport 2023 med den i referatet nævnte rettelse.
- Bestyrelsen tog ledelsesorienteringen til efterretning.

Bilag:

- 4.1 Ledelsesorientering
- 4.2 Danmarks Nationalparker – et aktiv for folkesundheden
- 4.3 Green Nudging
- 4.4 Stort fugle-projekt
- 4.5 Kom længere ud i Nationalpark Vadehavet
- 4.6 Naturprojekt ved Tjæreborg/Darum
- 4.7 Årsrapport 2023

Punkt 5– Nyt fra bestyrelsen – Orienteringspunkt (40 min.)

Sagsfremstilling:

Der vil under dette punkt være en orientering fra de enkelte udvalg og projekter herunder

- Status på partnerprogrammet v/Birgitte Loeff Schmidt
- Status på Vadehavets Formidler Forum v/Birgitte Loeff Schmidt
- Status på kulturudvalget v/Sandie Eis Ravn
- Status på naturudvalget v/Peter Saabye Simonsen
- Status på forskningsudvalget
- Status på græsning v/Esther Hoftijzer
- Status på prædation v/Jan Holm
- Status på testcentersagen v/Flemming Just
- Status på det trilaterale samarbejde, WSB, v/Flemming Just
- Status på samarbejdet mellem de danske nationalparker og styrelserne v/Flemming Just

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen tager orienteringen til efterretning.

Referat:

- **Status på partnerprogrammet v/Birgitte Loeff Schmidt**
Partnerudvalget har ikke haft møde i år, det første bliver den 28. februar. Partnerdagen er den 6. marts, hvor der er indbudt eksterne oplægsholdere. Det er et spændende program med blandt andet Green Nudging-projektet. Det har givet udfordringer at finansiere partnerprogrammet, men VaBene projektet har tilført midler til initiativerne.
- **Status på Vadehavets Formidler Forum v/Birgitte Loeff Schmidt**
Birgitte Loeff Schmidt udtrykte stor respekt for VFF. De havde været til "vinterdag" på Tønnisgård, hvor der var nedsat fire grupper, som skulle udvikle emner til gavn for alle – både VFF og Mit Vadehav – under temaerne: fisk, fugle, tips og tricks samt undervisning. Birgitte Loeff Schmidt opfordrede

bestyrelsen til at besøge siden [Mit Vadehav](#), hvor der løbende er nye opgaver og viden. Der er hele tiden nyt på siden som kan bruges af børn og voksne.

- **Status på kulturudvalget v/Sandie Eis Ravn**

Der havde været møde den 16. januar, det første af fire møder i 2024. Der er arbejdet med forslag til den nye plan. Udvalget byder ind med formidling på tværs af de fire kommuner, stormfloder mv. Kulturudvalget er nu fuldtalligt.

- **Status på naturudvalget v/Peter Saabye Simonsen**

Sidste møde i naturudvalget var den 8. januar. Udvalget har drøftet debatoplæg til ny Nationalparkplan. Naturudvalget nævner behov for bl.a. øget fokus på klima (herunder vandstandsstigning, det marine miljø og konsekvenser for natur og kultur). Naturudvalgets medlemmer er meget fokuserede på at fortsætte arbejdet med naturforbedringer og bæredygtighed. Sekretariatet har nævnt, at der er høringsfase frem til den 31. marts, hvor medlemmerne meget gerne må komme med input. Den foreløbige udkast til rapporten "Oversigt over særlig og sårbar natur" er blevet præsenteret for udvalget.

- **Status på forskningsudvalget v/Peter Saabye Simonsen**

Sidste forskningsudvalgsmøde var i september 2023. Morten Pedersen, Museum Sønderjylland, er nyt medlem af forskningsudvalget. Der er nu 10 medlemmer i udvalget. Der har i løbet af efteråret været arbejdet med forskningsdagen. Der blev sendt "call for abstracts" ud i oktober måned, og igen i år har interessen været stor. Alle indkomne forslag er præsenteret for forskningsudvalget, som bidrager til at kvalitetssikre emnet og dets relevans ift. Vadehavet. Der afholdes forskningsudvalgsmøde i forlængelse af forskningsdagen den 23. februar.

Flemming Just opfordrede bestyrelsen til at deltage i forskningsdagen.

- **Status på græsning v/Esther Hoftijzer**

Der har ikke været møde siden december 2023. Der er i perioden siden december arbejdet videre med forundersøgelserne til græsningsprojekter i Ribemarsken og der er en indledende snak med lodsejere og Esbjerg Kommune om et muligt projekt ved Farup Vestersø. Desuden er der indledt forhandlinger om et nyt projekt i Hyllerslev Enge i Varde Ådal.

Næste bestyrelsesmøde og efterfølgende generalforsamling i Græsningsforeningen Nationalpark Vadehavet afholdes i Alslev Forsamlingshus den 23. marts 2024.

- **Status på prædation v/Jan Holm**

Der er nedlagt ca. 2.000 dyr i projektets historie. Jørn Bøgen er "brændstof" til projektet, og der kommer nye folk til løbende. De nedlægger mange mårhunde og en del ræve, og man forsøger at fundraise. Jægerne bliver dygtigere og dygtigere. Der arbejdes også på en film om prædation.

- **Status på testcentersagen v/Flemming Just**

Flemming Just orienterede om, at forligspartierne bag aftalen om et tredje nationalt testcenter for havvindmøller har peget på Østerild på lokation for testcenteret. Det er sket efter de allerede kendte screeninger, hvor Ballum-marsken kom i farezonen, men politikerne er blevet klædt bedre på. Den folkelige modstand gjorde stort indtryk og verdensarven var svær at komme udenom. Det er ikke rart for Østerild at blive valgt, så selvom vi har udtrykt vores glæde over, at det ikke blev her, ved vi at det går ud over andre. Det har været en linedans, for vi har ikke villet pege på andre mulige placeringer. Der har været mange interesser i spil og argumenter imod. Da han og Peter Saabye Simonsen var til møde i Thy sagde de, at de ikke ønskede at sende det op til dem.

Jens Lorenzen påpegede, at vi har holdt vores sti ren. Han havde læst i et læserbrev fra Nordjylland, at Nationalpark Vadehavet var gode til at lave lobbyarbejde.

Flemming Just tilføjede, at vores arbejde med at fortælle om hvor vigtig denne natur er skal fortsættes og udbredes, så alle forstår hvor vigtigt den er. Vi skal synliggøre for os selv og andre hvorfor vi har

kæmpet mod et testcenter, og vi skal fortælle om værdien af området og det vi laver. Kort sagt øge kendskab og ejerskab.

- **Status på det trilaterale samarbejde, WSB, v/Flemming Just**

Det trilaterale samarbejde er tidskrævende og der er en del papirarbejde. Danmark har p.t. formandskabet og man lægger op til en "lean proces" de kommende år hvor man formulerer det sådan, at man koncentrerer sig om færre og større ting. Det er besluttet, at der nedsættes et embedsmandsudvalg som skal behandle de emner, som skal forelægges Vadehavsbestyrelsen (Wadden Sea Board). Det opfatter han som et udtryk for manglende tillid til sekretariatet.

Det er for første gang lykkedes af få rigtig mange midler til forskning. Det er omkring 115 mio. kr. Danmark bidrager desværre ikke, så danske forskere skal selv ud og finde midler. Der er sat midler af til "Summer schools" for studerende, og de kommer til Danmark næste år.

Wadden Sea Forum er nedlagt, da der ikke var tysk medfinansiering til at drive det videre. Det har været et stort samtaleorgan på tværs af de tre lande.

UNESCO er ikke en myndighed, men de kontrollerer om vi lever op til vores status som verdensarvsområde. UNESCO har sendt et brev til de tre lande, som kan opfattes som et 'early warning' før Vadehavet kommer på observationslisten. Det er ikke godt. De modtager informationer fra hele området fra NGO'er, borgere mv. – herunder om det nationale testcenter for havvindmøller. Den del er så ikke relevant, men det der foregår i Holland er ret alarmerende, der er et olie/gas udviklingsprojekt som UNESCO kræver svar i forhold til. Vi er endnu ikke på observationslisten, men det kan blive en realitet. "State of conservation"-rapporten – populært kaldet SoC-rapporten – er netop sendt til UNESCO, hvor de tre lande har redegjort for hvad status er i Vadehavet.

- **Status på samarbejdet mellem de danske nationalparker og styrelserne v/Flemming Just**

Det er spændende at samarbejde med de øvrige nationalparker. Thy var vært for det seneste møde i slutningen af november, og der var mange deltagere fra Naturstyrelsen og Departementet. Magnus Heunicke var med online. Meget af snakken med ministeren handlede om noget Nationalpark Vadehavet ikke er omfattet af – etablering af de 15 naturnationalparker. Nogle ligger indenfor rammerne af de fire andre nationalparker. De øvrige nationalparker havde derfor foreslået en fælles bestyrelse. Det bliver dog selvstændige bestyrelser i naturnationalparkerne. Der kommer muligvis 2-3 nationalparker mere i Danmark. Peder Thøgersen orienterede om, at der er en screening i gang i forhold til nye nationalparker. Skjern Å er blandt andet i spil og man afventer processen.

Beslutning:

- Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Punkt 6 – Eventuelt og meddelelser (10 min.)

Sagsfremstilling:

Bestyrelsen har her mulighed for at komme med meddelelser mv.

Herudover bedes bestyrelsen drøfte deltagelse på Naturmødet 2024.

Referat:

Flemming Just fortalte bestyrelsen om de henvendelser der kommer fra bekymrede borgere, herunder bekymring vedrørende hotelprojektet ved Lakolk. Flemming Just har forklaret, at vi ikke er en myndighed, vi

er en statslig fond og er høringsberettigede. I denne bestyrelse er der mange interesser og det kan være uheldigt for samarbejdet, hvis vi går ind i politiske sager. Men vi kan sige noget om det faglige.

Jan Holm havde også oplevet kritik, fordi nationalparken ikke havde taget stilling til en sag på Fanø. Det vil dog være forkert, at bestyrelsen tager stilling til politiske sager. Men når det går mod bestyrelsens opgave og nationalparkens eksistens er det noget andet som eksempelvis testcentersagen.

Sandie Eis Ravn bemærkede, at hvis vi bliver bedt om at afgive hørings svar til konkrete sager, så er det i orden at bruge sekretariatets faglighed, som er noget andet end politiske tilkendegivelser.

Bestyrelsen var enig i, at Nationalparkfond Vadehavet godt kan afgive faglige hørings svar, men det er noget andet med svar af politisk karakter, herunder især om et hotel skal opføres i en kommune eller en havn skal udvides eller andre tilsvarende sager der vedrører en enkelt kommune. Forretningsordenen skal ses igennem, om den er formuleret sådan, at den giver basis for at afgive faglige kommentarer og hørings svar (sekretariatsopgave), men at politiske svar kræver en anden håndtering, de skal altid forbi bestyrelsen.

Flemming Just bemærkede, at bestyrelsen har mange interesser, den repræsenterer forskellige organisationer, og bestyrelsen er et konsensus organ. Det vil være gavnligt, hvis bestyrelsen synliggør hvad vi faktisk kan gøre, så det er nemmere for os alle at kommunikere ud ad til.

Peter Saabye Simonsen blev bedt om at komme med et oplæg, til hvordan og hvornår bestyrelsen udtaler sig.

Flemming Just orienterede om, at Nationalpark Vadehavet deltager i Naturmødet torsdag den 23. maj – den politiske dag – og bestyrelse og råd er inviteret med i bus til Hirtshals, hvor vi mødes med de øvrige nationalparker om aftenen. Naturmødet indeholder mange debatter og oplæg og nationalparkerne byder ind med oplæg på en fælles stand. Vi kan også blive inviteret til oplæg på de formelle scener på Naturmødet. Bestyrelsen blev opfordret til at give besked indenfor 14 dage, hvis de ønsker at deltage. Der bliver sendt en invitation fra sekretariatet.